

# 1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt beschreven hoe wij omgaan met risico's en hoe groot deze moet zijn om deze op te kunnen vangen. Weerstandsvermogen geeft aan of het vermogen van de gemeente Papendrecht toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen zonder dat het beleid moet worden aangepast.

Het weerstandsvermogen bestaat uit een incidenteel en een structureel deel. Het incidentele deel is het vermogen om onverwachte incidentele tegenvallers op te vangen, het structurele deel om onverwachte tegenvallers structureel op te vangen.

Het weerstandsvermogen wordt berekend door gecalculeerde risico's in mindering te brengen op de vrij besteedbare middelen en/of reserves en het begrotingsresultaat van het lopende jaar. Het weerstandsvermogen op termijn wordt berekend door gecalculeerde risico's in mindering te brengen op de vrij besteedbare middelen en/of reserves en het begrotingsresultaat op termijn. Het weerstandsvermogen geeft het volgende beeld:

<b>Weerstandsvermogen</b>	<b>incidenteel</b>	<b>structureel</b>
Direct beschikbaar 01-01-2020	33.600.000	250.000
Op termijn (na 2023) beschikbaar	33.000.000	1.900.000

## **Structureel weerstandsvermogen**

Het structureel weerstandsvermogen is bestemd voor tegenvallers als gevolg van autonome ontwikkelingen en calamiteiten waarvoor geen budget aanwezig is. Het is toegestaan om gedurende een aantal jaren een bestemmingsreserve in te zetten. Structurele tegenvallers dienen uiteindelijk structureel uit het begrotingsresultaat te worden gefinancierd. Het structureel weerstandsvermogen van de gemeente Papendrecht is:

<b>Structureel weerstandsvermogen</b>	<b>2020</b>	<b>op termijn</b>
Budget voor onvoorziene uitgaven	100.000	100.000
Onbenutte belastingcapaciteit	150.000	2.000.000
<b>Subtotaal</b>	<b>250.000</b>	<b>2.100.000</b>
Rente-effect aanwending van alle reserves	0	-200.000
<b>Weerstandsvermogen</b>	<b>250.000</b>	<b>1.900.000</b>

## **Toelichting:**

### *1. Budget onvoorziene uitgaven*

Voor onvoorziene uitgaven is jaarlijks € 100.000 beschikbaar.

### *2. Onbenutte belastingcapaciteit*

De onbenutte belastingcapaciteit (het gat tussen de 1,5% en de macronorm) is structureel € 150.000. Op termijn is sprake van een onbenutte belastingcapaciteit van € 2.000.000. Overige belastingen zijn 100% kostendekkend.

### *3. Rente-effect aanwending van alle reserves*

De gemeente Papendrecht heeft ultimo 2023 voor naar verwachting € 36 miljoen aan reserves. Het aanwenden van reserves heeft een ongunstig effect op het renteresultaat. Bij aanwending neemt de financieringsbehoefte toe en stijgen de rentelasten, dit kan leiden tot een nadeel van € 0,2 miljoen.

## **Incidenteel weerstandsvermogen**

De stand van de reserves per 1-1-2020 is € 39,7 miljoen. Hiervan is € 33,6 miljoen vrij besteedbaar. Dit betreft de algemene reserve en specifieke risico reserves. Het risico wordt gecalculeerd op € 18,4 miljoen. Het incidenteel weerstandsvermogen komt uit op € 15,2 miljoen (voor de berekening zie tabel).

<b>Incidenteel weerstandsvermogen</b>	<b>1-1-2020</b>
Algemene reserve	31.546.000
Risicoreserve grondexploitaties	2.100.000
<b>Beschikbare reserves</b>	<b>33.646.000</b>
Risico's frictie personeel	1.000.000
Risico's grondexploitaties	2.100.000
Risico's kapitaalverstrekkingen	680.000
Risico's verbonden partijen	2.670.000
Risico's afgegeven gemeentegaranties	300.000
Risico's overig	11.600.000
<b>Totaal risico's</b>	<b>18.350.000</b>
<b>Incidenteel weerstandsvermogen</b>	<b>15.296.000</b>

### Toelichting van de risico's

#### *Risico frictie personeel*

Dit betreft het risico op deze frictiekosten bij (re)organisaties als gevolg van lokale en regionale ontwikkelingen. De gemeente is aangaande ww-verplichtingen eigen risicodragers. Daarnaast brengt de begeleiding van medewerkers van werk naar werk ook kosten met zich mee.

#### *Risico grondexploitaties*

De risico's van de grondexploitaties zijn bij de jaarstukken 2018 geactualiseerd. Voor de beheersing van het risico op de grondexploitaties wordt een reserve aangehouden ter grootte van het financiële risico.

#### *Risico kapitaalverstrekkingen*

De gemeente loopt bij de deelneming en verstrekte lening aan de Fabriek Slobbengors CV en bij de verstrekte lening aan Rivas een financieringsrisico. Het risico is bepaald aan de hand van de jaarlijkse rentebaten.

#### *Risico's verbonden partijen*

Dit betreft het risico dat de gemeente loopt op de diverse verbonden partijen. Verbonden partijen hebben zelf beperkt weerstandsvermogen, omdat de gemeenten als achtervang dienen. Gemeenten zullen voor het overige deel in het lokale weerstandsvermogen middelen moeten reserveren. Voor bepaling van het gemeentelijke risico is uitgegaan van de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing uit de Jaarstukken 2018 en/of de begroting 2020 van deze verbonden partijen. Daarnaast is rekening gehouden met het risico, dat verbonden partijen opgenomen taakstellingen niet halen of in tegenstelling tot voorgaande jaren geen sprake is van onderuitputting van budgetten. Deze risico's zijn vermeld in onderstaand overzicht.

<b>Verbonden partij:</b>	<b>Risico gemeente</b>
GRD, SCD, GBD	70.000
SDD	350.000
SOJ	70.000
DGJ	40.000
Drechtwerk	40.000
Taakstellingen verbonden partijen	1.200.000
Beschermd wonen	800.000
<b>Subtotaal</b>	<b>2.570.000</b>
Dividend	100.000
<b>Subtotaal</b>	<b>100.000</b>
<b>Totaal risico's</b>	<b>2.670.000</b>

### Risico's afgegeven gemeentegaranties

De gemeente staat voor in totaal € 56,8 miljoen garant. Hiervan heeft € 47 miljoen betrekking op de achtervangpositie in het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (indirecte borgstelling). Gezien de zekerheidsstructuur van dat fonds is hieraan een relatief laag risico verbonden. De directe borgstellingen (exclusief de borgstelling voor de gemeenschappelijke regelingen) is € 9,8 miljoen. Ook hier zijn voldoende zekerheden gesteld, waardoor het risico beperkt is.

### Risico's overig

Dit betreft onder andere negatieve bijstelling van het gemeentefonds, schadeclaims, hogere inflatie en wijziging in (fiscale)wetgeving.

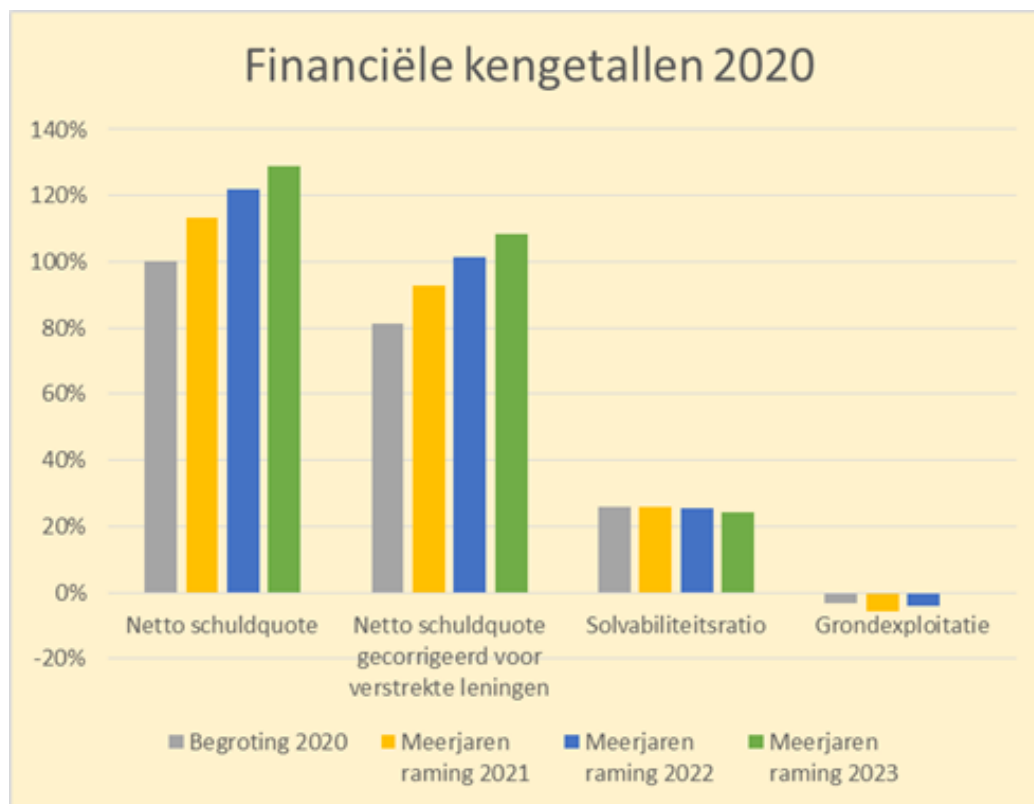
### Beoordeling weerstandscapaciteit

Voor de beoordeling van de weerstandscapaciteit gaat het om een beoordeling van de relatie tussen het beschikbare weerstandsvermogen en het, aan de risico's gerelateerde, benodigde weerstandsvermogen. Voor de hoogte en samenstelling van het weerstandsvermogen zijn geen landelijke normen en richtlijnen vastgesteld. Een gangbare norm is het hanteren van een beoogde weerstandsratio (= weerstandsvermogen gedeeld door risico's) van tussen de 1 en 1,5. Met een weerstandsratio van 2 of hoger is het weerstandsvermogen goed tot uitstekend te noemen. De norm voor het weerstandsvermogen is door de raad vastgesteld op 1. De gemeentelijke weerstandsratio is momenteel 1,8. De stand van de vrij besteedbare reserves is hiermee ruim voldoende om de risico's op te vangen. In onderstaande tabel is de berekening opgenomen.

Berekening weerstandsratio		1-1-2020
Totaal risico		18.350.000
Totaal weerstandsvermogen		33.646.000
<b>Weerstandsratio</b>		<b>1,8</b>

### Financiële kengetallen

De kengetallen geven zicht op de financiële positie van de gemeente en bieden de mogelijkheid om gemeenten onderling te vergelijken. Daarmee dragen deze kengetallen bij aan de controlerende en kaderstellende taak van de gemeenteraad.



Papendrecht	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	100%	113%	122%	129%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	81%	93%	102%	108%
Solvabiliteitsratio	26%	26%	25%	24%
Grondexploitatie	-3%	-6%	-4%	0%
Structurele exploitatieruimte	1,7%	-0,6%	-3,9%	-4,6%
Belastingcapaciteit	92%	92%	92%	92%

#### *Netto schuldquote*

Met de netto schuldquote worden de totale schulden afgezet tegen het totaal aan baten van de gemeente. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan de gemeentelijke jaaromzet (<100%) dit als voldoende kan worden beschouwd. Tussen de 100% en 130% is matig, meer dan 130% is onvoldoende.

#### *Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen*

De verstrekte leningen betreffen o.a. de leningen aan Rivas en Fokker. Hiervoor wordt een rentevergoeding ontvangen.

#### *Solvabiliteitsratio*

De solvabiliteitsratio laat zien welk deel van het bezit van de gemeente wordt bekostigd met eigen vermogen. In de VNG-uitgave "Houdbare Gemeentefinanciën" is aangegeven dat gemiddeld de solvabiliteitsratio zich begeeft tussen de 30% en 70%. Bij een solvabiliteitsratio tussen 20% en 30% is het matig en bij een percentage van <20% heeft een gemeente zijn bezit te zwaar belast met schuld.

#### *Kengetal grondexploitatie*

Met het aandeel grondexploitaties wordt aangegeven hoe de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale baten van de gemeente. De norm is maximaal 25%, meer dan 35% is onvoldoende.

#### *Structurele exploitatieruimte*

Het financiële kengetal structurele begrotingsruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte is binnen de vastgestelde begroting of rekening en geeft daarmee aan of de gemeente in staat is structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. De artikel 12 norm is 0,5%, de structurele ruimte is matig als deze tussen de 0,0% en 0,5% ligt.

#### *Belastingcapaciteit*

De belastingcapaciteit laat zien hoe de woonlasten zich verhouden ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Meer dan 110% is matig, meer dan 130% onvoldoende.